

Nou Atlas dels ocells nidificants d'Europa

Per **Jordi Muntaner**

Trenta anys després d'haver-se publicat el primer *Atlas dels ocells nidificants d'Europa* (Hagemeijer & Blair 1997), l'European Bird Census Council (<http://www.ebcc.info/>), que vendria a ser el consell europeu per als censaments d'auells, organitza un nou atlas destinat a actualitzar i millorar el coneixement de les espècies d'auells reproductors al nostre continent, la seva distribució, densitats i evolució. Es tracta d'un projecte que incorpora novetats, ja que també es prendran dades per determinar les densitats de les espècies i les preferències d'hàbitat. En aquests trenta anys, les possibilitats de fer un nou atlas, amb una millor cobertura i de molta més qualitat, s'han incrementat enormement gràcies a l'important desenvolupament de l'ornitologia a Europa, basat en un gran augment dels aficionats a l'observació d'auells, com també d'aquells que es dediquen professionalment a l'estudi o a la conservació de les aus. Aquest atlas serà també una eina fonamental per a la seva conservació. A més, estableix una metodologia que permetrà realitzar comparacions cada vegada que es torni a realitzar un atlas al continent o als diferents països i regions.

El projecte es desenvoluparà durant quatre anys consecutius (2014-2017) i la informació es recollirà en quadrícules UTM de 10 x 10 quilòmetres de costat. La feina de camp es realitzarà, en termes generals, des de mitjan abril fins a mitjan juny, però per certes espècies s'hauran de començar a fer sortides abans (com per als corbmarins o certes espècies de rapinyaires) i per altres es poden perllongar fins al mes d'agost. Es pretén que cada col·laborador es faci càrrec d'una o més quadrícules de 10x10 quilòmetres.

La feina de camp es durà a terme amb una triple metodologia: 1. Mostrejos generalistes, 2. Mostrejos semiquantitatius i 3. Mostrejos quantitatius.

Mostreig generalista. És la feina bàsica per detectar les espècies nidificants en els diferents ambients de cada quadrícula, ja sigui en la categoria de reproductor possible, probable o segur, que pot realitzar qualsevol aficionat.

Mostreig semiquantitatiu. Consisteix en realitzar un mínim 60 recorreguts de 15 minuts d'observació contínua, durant els quals basta anotar el nom de cada espècie detectada (simples llistes d'espècies vistes/sentides cada 15 min.). Això suposa un mínim de 20 recorreguts per any durant 3 anys. Aquests recorreguts s'han de repartir per tots els hàbitats, distribuïnt-los durant tota la primavera. Es tracta d'un mostreig molt assequible a qualsevol ornitòleg aficionat.

Mostreig quantitatiu. Són els més complicats de realitzar. S'hauran de fer un mínim de 60 recorreguts de 15

minuts anotant el nombre d'exemplars de cada espècie vistos o sentits en una franja de 25 metres a cada costat i fora d'ella. Es repartiran en 3 anys i es faran als hàbitats amb major cobertura.

Per a cada un d'aquests mostreigs hi ha un tipus de fitxa. A més, es disposa d'una fitxa, anomenada complementària, que permet anotar-hi qualsevol observació d'aus reproductores feta a qualsevol quadrícula per tal d'aprofitar informació obtinguda en sortides no destinades específicament a recollir informació d'una quadrícula assignada.

Sól·lera, *Emberiza calandra*

CAT ARTICLES

Hi ha una aplicació *on line* on es troba disponible tota la documentació relativa a aquest atlas: www.seguimientodeaves.org/atlasrep (utilitzau-la preferiblement amb el navegador Mozilla Firefox). Aquí es poden llegir les instruccions, descarregar les fitxes i introduir la informació recollida cada any. També hi ha un enllaç amb la web del IBCC. Cada col·laborador s'ha de donar d'alta en aquesta aplicació per mitjà d'una contrasenya. Una vegada donat d'alta pot escollir la quadrícula o quadrícules que vulgui fer. A l'apartat *instruccions i fitxes* de l'aplicació es pot veure i descarregar un mapa de la quadrícula escollida, a més d'un arxiu d'aquesta en format kmz per a Google Earth. També apareixen els percentatges dels diferents hàbitats de cadascuna per facilitar la distribució de la feina.

Hi ha un coordinador per a cada illa i tots esperem que la participació dels ornitòlegs sigui el més elevada possible per poder aportar la informació de les illes Balears al projecte europeu. •

Quadern de camp

Per **Steve Nicoll**

La temporada tardor-hivern 2013-2014 ha destacat per la poca hivernada de la majoria d'espècies que ens solen visitar. S'han apreciat menys rupits i tords, i la presència d'altres ocells no tan comuns però que als darrers hiverns més freds s'havien fet habituals ha estat pràcticament nul·la. La culpa ha estat de l'hivern suau que hi ha hagut, sobretot al nord d'Europa, i que ha fet que moltes aus no hagin tengut la necessitat de migrar tan al sud. Espècies irruptives com el llunet (*Carduelis spinus*), el reirotó (*Regulus regulus*), el pinsà mè (*Fringilla montifringilla*) o alguns túrdids com el tord cellard (*Turdus iliacus*) o el tord burell (*Turdus pilaris*) no han fet acte de presència.

Nov 01 Observat en el Parc Natural de s'Albufera des Grau (Maó, Menorca), un astor (*Accipiter gentilis*), espècie considerada raresa a Balears, i de la qual hi ha molt poques observacions. Joan Florit, Raül Escandell, Xavi Mendez.

Nov 07 S'observa un exemplar de gavina cendrosa (*Larus canus*) seguint una barca de pesca en el port de Palma. Aquesta espècie, catalogada com a raresa a Balears, ha passat en els darrers hiverns a ser un visitant regular del port.

Des 12 Un hortolà blanc (*Montifringilla nivalis*) és observat al cim del Puig Major, Escorca. Xavier Manzano.

Mar 03 A Eivissa vila s'observa un grup de 4 falzies reials (*Apus melba*). Hi ha molt poques cites d'aquesta espècie a les Pitiüses. Javier Tajuelo.

Mar 26 S'observa un exemplar de gavina atlàntica (*Larus argentatus*) de primer hivern en el moll vell del port de Palma. També raresa a Balears. Maties Rebassa.

Mar 29 Just un any després de l'entrada sense precedents d'arpella russa (*Circus macrourus*) a Mallorca, es repeteix el fenomen amb l'observació de diversos exemplars. Un exemplar mascle és vist des de la Torre d'Albercutx, Pollença. Javi Quintana. S'albira possiblement el

Gavina atlàntica, *Larus argentatus*

MATIES REBASSA

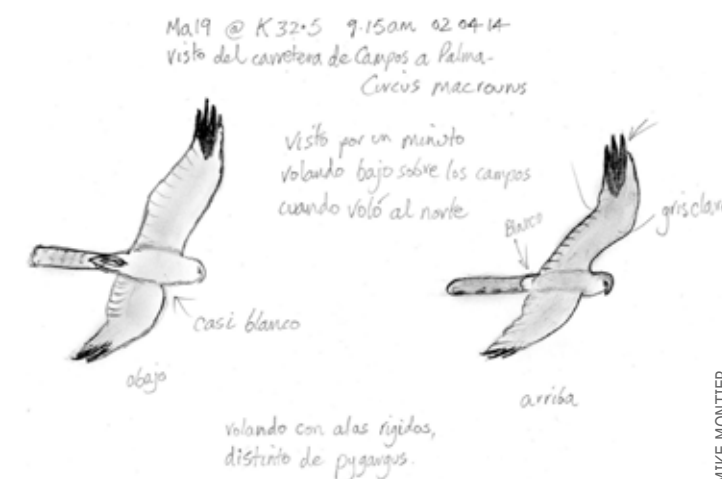
mateix exemplar a la zona de Cases Velles, Pollença. Maties Rebassa, Daniel Hinckley, Pep Manchado, Juan

Miquel González i Marc Melià. El dia següent s'observa un altre exemplar mascle per la zona de s'Albufera, i s'hi queda bona part de la jornada. Lalo Ventoso, Pep Manchado, Daniel Hinckley, Juanjo Bazán, Maties Rebassa i Javier Quintana. Finalment és observat l'endemà guanyant alçada i dirigint-se cap al nord. Maties Rebassa. El 2 d'abril és vist un altre mascle d'aquesta espècie considerada raresa nacional en el Salobrar de Campos, en direcció nord. Mike Montier.

Fotografies i dibuix inferiors, arpella russa, *Circus macrourus*

JUANJO BAZÁN

MIKE MONTIER